

12 sierpnia 2021 r.

Komunikat KNF w sprawie opinii Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) dotyczącej interwencji produktowej

30 marca 2021 r. EIOPA, na podstawie art. 18 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) (Dz. U. UE L 352 z 9.12.2014 r., str. 1 z późn. zm.), zwanego dalej „Rozporządzeniem PRIIP”, wydała opinię (EIOPA-BoS-21/204; data sporządzenia dokumentu: 23 marca 2021 r.), dotyczącą planowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego środków interwencji produktowej w zakresie umów ubezpieczenia z UFK. 31 marca 2021 r. opinia została opublikowana na stronie internetowej EIOPA¹.

Zgodnie z art. 18 ust. 3 Rozporządzenia PRIIP, w przypadku gdy właściwy organ podejmuje działanie wbrew opinii przyjętej przez Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych, niezwłocznie publikuje na swoich stronach internetowych komunikat wyjaśniający w sposób wyczerpujący przyczyny takiego postępowania.

15 lipca 2021 r. KNF wprowadziła na mocy decyzji DNM-DNMZWP.6065.79.2021 zakazy w przedmiocie wprowadzania do obrotu, dystrybucji i sprzedaży ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych - umów ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym:

1. dla których średni zwrot jest niższy niż 50% stopy procentowej dla okresu *N* według odpowiedniej struktury terminowej stopy wolnej od ryzyka (punkt I.1 sentencji decyzji – kryterium 1),
2. w przypadku których, określone w regulaminie funduszu zasady i ograniczenia inwestycyjne nie zapewniają, aby środki ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego nie były lokowane w instrumenty *contingent convertibles* (punkt I.2 sentencji decyzji – kryterium 2).

Mając na względzie powyżej wskazaną treść art. 18 ust. 3 Rozporządzenia PRIIP, organ nadzoru przekazuje następujące informacje w odniesieniu do opinii EIOPA z dnia 30 marca 2021 r.

EIOPA w swojej opinii wskazała, że fakt braku w kryterium 1, o którym mowa w punkcie I.1 sentencji decyzji, rozróżnienia dla odmiennych rodzajów klienta docelowego, może

¹ [Opinion of the European Insurance and Occupational Pensions Authority on the proposed product intervention measure of Komisja Nadzoru Finansowego of Poland | Eiopa \(europa.eu\)](#)

spowodować, że przykładowo, produkty sprofilowane dla profesjonalnego klienta znikną z oferty rynkowej (punkt 3.14 opinii EIOPA). Argumentacja EIOPA opiera się na konstatacji, że klient profesjonalny, za dostęp do nietypowych lub niedetalicznych instrumentów finansowych, byłby gotów płacić więcej (w aspekcie ponoszonych kosztów za zarządzanie). W opinii organu nadzoru, opłaty pobierane za zarządzanie aktywami w ramach produktów ubezpieczenia z UFK, oferowanych na polskim rynku po wprowadzeniu w życie interwencji produktowej, będą mogły być pobierane na poziomie, który zapewni efektywne i prawidłowe zarządzanie tymi aktywami nawet w przypadku realizowania nietypowych strategii inwestycyjnych dla klientów profesjonalnych. Ponadto, zgodnie z intencją przyświecającą interwencji produktowej, powinno wystąpić zjawisko odwrotne do wskazanego przez EIOPA, to znaczy tańsze produkty powinny przyciągnąć więcej klientów, w szczególności inwestorów profesjonalnych.

W punkcie 3.15 opinii EIOPA wskazane zostało, że powiązanie kryterium 1, o którym mowa w punkcie I.1 sentencji decyzji, ze strukturą terminową stopy wolnej od ryzyka (RFR), niesie ze sobą ryzyko wyeliminowania z rynku tanich produktów, gdyby stopy te były wysokie. Alternatywnie, w przypadku niskich stóp procentowych, EIOPA wskazuje na ryzyko utrzymania się na rynku produktów generujących niską wartość dla klienta.

Odnosząc się do ryzyka zastąpienia produktów tańszych przez droższe, który to proces mógłby mieć miejsce w przypadku wysokich stóp procentowych wolnych od ryzyka, w opinii organu nadzoru, ryzyko mogłoby zmaterializować się tylko w przypadku całkowitej bierności organu nadzoru. W rzeczywistości, organ nadzoru na bieżąco monitoruje poziomy struktury terminowej stopy wolnej od ryzyka, a po wprowadzeniu interwencji produktowej w życie, zamierza zintensyfikować bieżące monitorowanie rynku produktów ubezpieczeń na życie z UFK. W przypadku pojawienia się dynamicznych wzrostów poziomu krzywej RFR, organ nadzoru rozważy zmianę parametrów ww. kryterium 1.

Co do wskazywanego przez EIOPA ryzyka związanego z niskimi stopami RFR, który to przypadek ma miejsce obecnie, w ocenie organu nadzoru jest ono ograniczane poprzez kryterium 1, o którym mowa w punkcie I.1 sentencji decyzji. Jeśli bowiem produkt potencjalnie nie będzie generował wartości dla klienta, wówczas zasadne jest, aby taki produkt nie był oferowany i został wycofany z oferty (lub nie był do niej wprowadzany, w przypadku produktu nowego). Reasumując, podniesione przez EIOPA ryzyko, związane z niskim poziomem stóp procentowych, w opinii organu nadzoru jest ryzykiem ograniczonym poprzez interwencję produktową.

W punkcie 3.16 swojej opinii, EIOPA odnosi się do przypadku produktów długoterminowych, w którym zalecany okres utrzymywania produktu jest krótszy niż 10 lat. Zdaniem EIOPA, właściwe byłoby sprawdzenie kryterium 1, o którym mowa w punkcie I.1 sentencji decyzji, na koniec zalecanego okresu utrzymywania produktu, a nie na koniec 10 roku. W czasie przeprowadzania przez organ nadzoru analiz zidentyfikowano produkty, dla których zalecany okres utrzymywania był krótszy niż 10 lat, ale były to takie produkty, gdzie określony był z góry okres obowiązywania umowy ubezpieczenia z UFK i jednocześnie był on równy

zalecanemu okresowi utrzymywania tej umowy. Oznacza to, że zasadniczo na rynku nie występują w ofercie zakładów ubezpieczeń umowy ubezpieczenia z UFK, dla których zalecany okres utrzymywania jest krótszy niż 10 lat i jest różny od okresu obowiązywania tej umowy. Na polskim rynku ubezpieczeń z UFK, nie występują więc produkty, do których miałyby zastosowanie wskazania z punktu 3.16 opinii EIOPA, to jest długoterminowe (z okresem obowiązywania ponad 10 lat) oraz z krótszym, niż 10 lat zalecanym okresem utrzymywania. Tym niemniej również do takich produktów kryterium 1, o którym mowa w punkcie I.1 sentencji decyzji, zapewniłoby właściwą długoterminową wartość produktu dla klienta. Kryterium 1, o którym mowa w punkcie I.1 sentencji decyzji, zapewnia bowiem dla polskiego rynku ubezpieczeń, że wartość produktu dla klienta, czyli średnia stopa zwrotu, weryfikowana jest zawsze w zalecanym okresie utrzymywania produktu oraz – jeśli umowa jest długoterminowa – dla okresu 10 lat.

W punkcie 3.17 swojej opinii EIOPA zaleciła weryfikację, czyli usunięcie dziesięcioletniego okresu utrzymywania produktu, w przypadku, gdy rynek docelowy klientów jest odpowiednio wyselekcjonowany, a klienci poszukują inwestycji długoterminowych i mających możliwość utrzymania inwestycji przez okres ponad dziesięciu lat. W opinii organu nadzoru, kryterium 1, o którym mowa w punkcie I.1 sentencji decyzji, we właściwy sposób obejmuje również przypadki określone w punkcie 3.17 opinii EIOPA. Przedmiotowe kryterium wymaga bowiem sprawdzenia zwrotu z inwestycji dla klienta w dwóch punktach czasowych, dziesięcioletnim oraz w zalecanym okresie utrzymywania produktu. Usunięcie okresu dziesięcioletniego sprawdzenia wartości dla klienta doprowadziłoby do sytuacji, w której ww. kryterium przestałoby mieć efektywny wpływ na oferowane produkty. Możliwe bowiem byłoby zaoferowanie produktu ubezpieczeniowego z kilkudziesięcioletnim zalecanym okresem utrzymywania, z wysokimi opłatami w pierwszych latach trwania umowy, który mimo to wypełniałby warunki tego kryterium, na koniec tego okresu. Intencją organu nadzoru jest natomiast to, aby również klienci, którzy chcieliby zakończyć taką kilkudziesięcioletnią umowę już po co najmniej 10 latach, mogli liczyć na pozytywny zwrot z inwestycji.

Mając zatem na uwadze opinię EIOPA, w ocenie organu nadzoru rozstrzygnięcie wdrożone decyzją z dnia 15 lipca 2021 r. (sygn. DNM-DNMZWP.6065.79.2021) w sprawie wprowadzenia zakazów w przedmiocie wprowadzania do obrotu, dystrybucji oraz sprzedaży ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych - umów ubezpieczenia na życie jest w pełni uzasadnione oraz proporcjonalne i tym samym niezbędne było jego podjęcie.